

НАПРЯМ 6. МЕНЕДЖМЕНТ

Куруджи Юлія Володимирівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту і маркетингу;*

Кінаш Сергій Геннадійович

*аспірант кафедри менеджменту і маркетингу,
Одеський національний морський університет*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-367-8-32>

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОРСЬКИХ КОНТЕЙНЕРНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Контейнерні перевезення сьогодні є основним способом доставки вантажів, вони вважаються найбільш економічним видом транспортування продукції без виконання перевантажувальних операцій та дозволяють значно скоротити витрати на перевезення

Щороку порти в усьому світі обробляють більше 800 мільйонів контейнерів, і ця цифра постійно зростає [1]. Лише за 20 років кількість контейнерів в обігу транспортних компаній зросла втричі. За винятком певного скорочення таких перевезень у посткризовому 2009 р. та у 2020 р. (через глобальну пандемію COVID-19), зазначена тенденція була незмінною й демонструвала швидке відновлення після кризових явищ [2]. Так, у січні 2021 р. обсяги контейнерних перевезень між ЄС та Китаєм були більші на 73% порівняно з січнем 2020 р. Загалом протягом останніх двох десятиріч середньорічне зростання контейнерних перевезень у світі складало 4,4% [3]. Незважаючи на те, що обсяг поставок контейнерів у 2021 р. сповільнив зростання, цей показник, як і раніше, залишається вищим за допандемічний 2019 р. За 2022 р. обсяги світового контейнерного ринку скоротились на 4% до 174 млн TEU. У [5] зазначено, що після зростання торгівлі товарами з 2009 р. до 2019 р. настав період охолодження. Більшість показників контейнерних вантажних перевезень і виробничі

активності досягли піку в останньому кварталі 2021 р. або в першому кварталі 2022 р. і відтоді поступово знижуються (рис. 1).

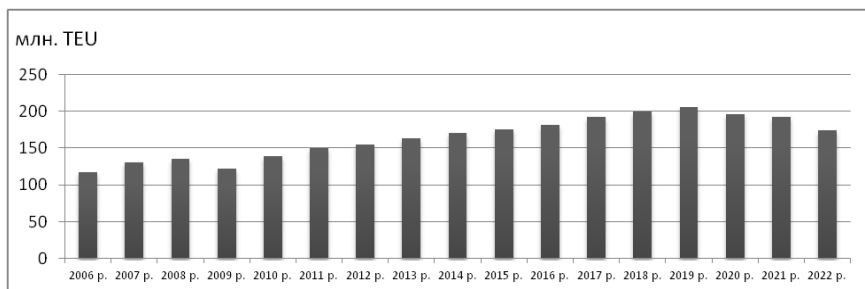

Рис. 1. Обсяги контейнерних вантажних перевезень, 2010–2022 рр., млн TEU

Джерело: побудовано автором за даними [1–4]

Попит на морські контейнерні перевезення у 2023 р. показав зростання на 0,3% до 173,8 млн. TEU порівняно зі зниженням більш ніж на 4% у 2022 р. (рис. 2). Після зростання у першому півріччі 2023 р. попит на контейнерні перевезення став знижуватися з середини літа, проте у грудні зафіксовано помітний стрибок обсягів у всіх географічних сегментах, окрім азіатського імпорту. Пожвавлення в останньому кварталі 2023 р. показав навіть європейський експорт.

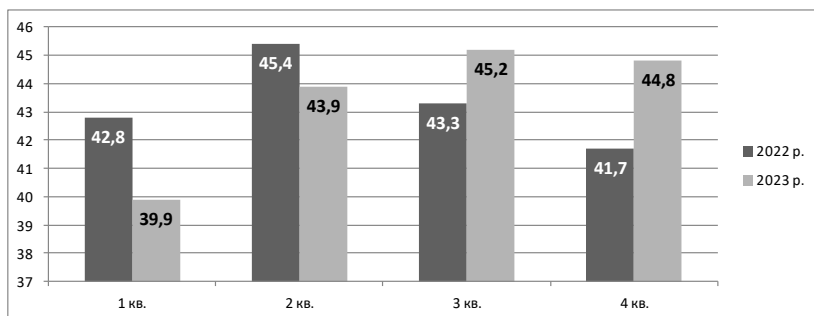

Рис. 2. Обсяги світового контейнерного ринку, 2022–2023 рр., млн TEU

Джерело: розроблено автором за даними [5–6]

При цьому в 2023 р. ставки фрахту в сегменті контейнеровозів знизилися, оскільки ринок нормалізувався після виняткових 2021–2022 рр. Зниження склало 71% порівняно з попереднім роком, а середні ставки чартеру – на 68% (поки залишаються вищими за допандемійний рівень) [6]. У прогнозі передбачається, що в 2024 р. ставки досягнуть мінімуму, але у зв'язку з перебоями в Червоному морі (більше 300 контейнеровозів місткістю 4 млн. TEU сьогодні перенаправлені на маршрут через Кейптаун) ставки фрахту у напрямку Шанхай-Європа сьогодні зросли втричі, але вони все ще на 65% нижчі від пікового рівня до пандемії.

За підсумками 2023 р. 15 найбільших контейнерних портів світу перевалили майже 350 млн. TEU. Їхній сукупний оборот зріс за рік на 1,2% – на 4 млн. TEU (рис. 3).

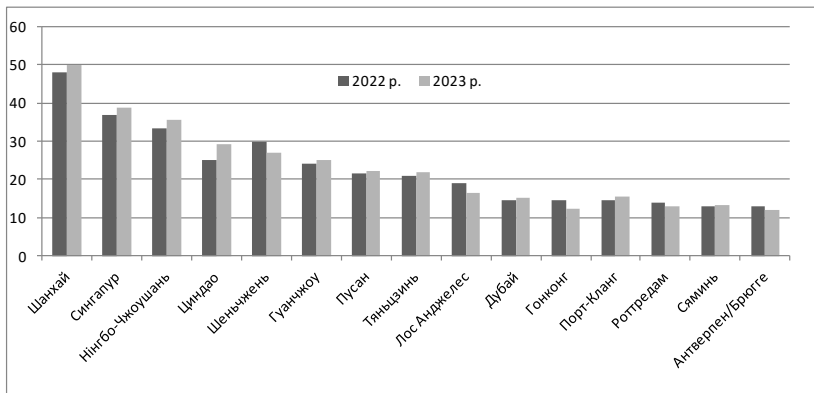

Рис. 3. Вантажобіг найбільших контейнерних портів світу, 2022–2023 рр., млн TEU

На Китай традиційно припадає більше половини портів у топ-15. Два європейські порти в Топ-15 – Роттердам та Антверпен – опустилися кожен на два рядки і посіли 13 та 15 місце. Єдиний у рейтингу порт США – портовий комплекс Лос-Анджелес/Лонг-Біч залишився на 9-му рядку, незважаючи на 13% скорочення обороту. Найкраще просування вперед показав Дубай, який піднявся з 12 на 10 місце, незважаючи на далеко не рекордний приріст в 0,5 млн TEU

(+4%). Лідер зі збільшення обороту – китайський порт Циндао, який переважив за минулий рік понад 30 млн. TEU (+17%) і витіснив Шеньчжень із 3 рядка.

Список використаної літератури:

1. UNCTAD: e-handbook of statistics 2021. URL: <https://hbs.unctad.org/maritime-transport-indicators/> (дата звернення: 02.04.2024).

2. Белашов Є.В. Щодо реалізації потенціалу транспортної системи України на світовому ринку контейнерних перевезень. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosini/schodo-realizacii-potencialu-transportnoi-sistemi-ukraini-na> (дата звернення: 02.04.2024).

3. China-Europe Express trains run over a thousand trains in a single month for 9 consecutive months. URL: <https://www.world-today-news.com/china-europe-express-trains-run-over-a-thousand-trains-in-a-single-month-for-9-consecutive-months/> (дата звернення: 02.04.2024).

4. Гринчак Н.А. Статистичний моніторинг розвитку ринку міжнародних контейнерних перевезень. *Бізнес Інформ*. 2019. № 12. С. 248–254.

5. Глобальні обсяги вантажних перевезень почали падати. URL: <https://lading.ua/news/globalni-obsyagi-vantazhnih-perevezen-pochali-padati/> (дата звернення: 02.04.2024).

6. Топ-49 найбільших і найбільш завантажених контейнерних портів у 2023 році. URL: <https://moverdb.com/uk/top-49-контейнерних-портів/> (дата звернення: 12.04.2024).

7. Ставки фрахту на морські перевезення знизилися в середньому на 3-7 \$/т. URL: <https://graintrade.com.ua/novosti/stavki-frahtu-na-morski-perevezennya-znizilisya-v-serednomu-na-3-7-t.html> (дата звернення: 02.04.2024).